

Abstrakt

Tato diplomová práce se zaměřuje na dopady prenatalního stresu na psychický vývoj dítěte v předškolním věku. Teoretická část popisuje typy stresu v těhotenství, jejich prevalenci, možnosti screeningu a prevenci či redukci stresu. Dále se soustředí na dopady prenatalního stresu na vývoj dítěte včetně faktorů, které tento efekt moderují a mediují. Empirická část se zaměřuje na dopady prenatalního stresu na kognitivní, psychomotorický a socioemoční vývoj u dětí ve věku pěti let, a zároveň na to, zda je efekt prenatalního stresu na vývoj dítěte mediován stresem matky v období po narození dítěte. Výzkumný soubor zahrnuje 218 matek, jejichž děti byly ve věku pěti let vyšetřeny pomocí Inteligenční a vývojové škály (IDS). Pre- a postpartální stres byl měřen pomocí The Perceived Stress Scale (PSS) ve třetím trimestru těhotenství, a dále v období 9 měsíců a 3,4 a 5 let po porodu. Výsledky path analýz neukázaly signifikantní efekt pre- a postpartálního stresu na vývoj dětí v uvedených oblastech. Prenatální stres byl signifikantním prediktorem postpartálního stresu. Ze zařazených kovariátů se ukázal pozitivní efekt vzdělání matky na verbální kognitivní a socioemoční vývoj. Chlapci měli nižší skóre v oblasti motorického vývoje ve srovnání s dívkami. Nižší sociální opora v těhotenství zvyšovala prenatalní i postpartální stres. U vícerodiček byl zjištěn vyšší stres v těhotenství ve srovnání s prvorodičkami. Tyto výsledky ukazují, že dopady prenatalního (i postpartálního) stresu na vývoj dítěte mohou být méně závažné, než naznačovaly předchozí studie, které byly zpravidla založeny na rodičovském posouzení a nikoli na objektivním posouzení vývoje dítěte.

Klíčová slova: prenatalní stres a distres; vývoj dítěte; psychomotorický vývoj; kognitivní vývoj; socioemoční vývoj